

KUNSTLIKU JAHIKATSE EESKIRI TÖÖOMADUSTE HINDAMISEKS VEELINDUDE LEIDMISEL (PA)

Kinnitatud EKL JKK eestseisuses 22.04.2024

Kinnitatud EKL volinike koosolekul 06.06.2024
Kehtib alates 01.07.2024

Kasutatavad lühendid:

EKL- Eesti Kennelliit

EKL JKK- Eesti Kennelliidu Jahikoerte Kogu

FCI- Rahvusvaheline Künoloogiline Föderatsioon (Fédération Cynologique Internationale)

1. Katse eesmärk

1.1 Jahiomaduste kindlakstegemine veelindude leidmisel (edaspidi katse) eesmärgiks on selgitada välja koerte jahiomadusi veelinnujahiks, saamaks teavet aretuse jaoks ning edendamaks koerte kasutamist veelinnujahil.

2. Katse korraldamine

2.1. Katse korraldamisel lähtutakse käesolevas juhendis reguleerimata küsimustes EKL JKK Jahikatsete üldeeskirjast ja muudest kehtivatest EKL dokumentidest.

2.2. Katset tohib korraldada sügisesel veelinnujahi hooajal või väljaspool jahihooaega omades seadus(t)es nõutud kooskõlastusi.

2.3. Koeri võib hinnata kõigi jahieeskirjas lubatud partlaste (edaspidi lind) leidmisel. Keelatud on kasutada peibutusparte.

2.4. Katse korraldajal on õigus otsustada osavõtivate koerte arv. Üks kohtunik võib päeva jooksul hinnata maksimaalselt kümmet (10) koera.

2.5. Katse ajal on lubatud katsealal viibida kohtunikul, kuni kahel harjutuskohtunikul, koerajuhil, abilistel ning EKL JKK eestseisuse poolt määratud vaatlejal.

2.6. Koeri hinnatakse individuaalselt.

2.7. Koerte katsele pääsemise järjekord loositakse kohapeal.

2.8. Kohtunik peab katsele eelneva sissejuhatuskõnega kordama osalevatele koerajuhtidele lühidalt üle hindamise alused ning andma vajalikud juhised katse sooritamiseks. Täpsemad juhtnõõrid antakse igale koerajuhile katsepaigas. Koera soorituste järel annab kohtunik koera töö kohta suulise hinnangu.

2.9. Katsel laseb relvast katse korraldaja ja/või kohtuniku poolt määratud isik. Relvana kasutatakse sileraudset lahtimurtavat jahipüssi või kaasaegset stardipüstolit.

2.10. Katse päeval peab katse korraldaja tagama lähima veterinaararsti kontaktide kiire kättesaadavuse.

2.11. Katsete ajal peab koer olema lõastatud enne ja pärast oma sooritust. Oma soorituse ajal

võib koeral olla koera jälgimist hõlbustav värviline kaelarihm või neopreen vest. Keelatud on kasutada elektrilist mõjutusvahendit.

2.12. Katse peab olema praktilise jahi sarnane. Katse tuleb korraldada maastikul, mis on võimalikult sarnane veelinnujahi jahimaastikule ning mille kaldaala pikkus on vähemalt 500 meetrit.

2.13. Koera omaduste hindamine eeldab võimalikult ühesuguste katsetingimuste loomist kõigile osalevatele koertele.

2.14. Katset ei korraldata:

- tugeva tuulega;
- kõrge lainetusega;
- lausvihmaga.

3. Osalemisõigus ja selle piiramine

3.1. Katsel võivad osaleda EKL poolt tunnustatud kõik koeratõud, kellega on Eestis lubatud pidada veelinnujahti ning, kes on registreeritud FCI liikmesriigi või FCI poolt tunnustatud mitteliikmesriigi tõuregistris või selle lisas (eriregistris), v.a. FCI 8 rühma koerad.

3.2. Katsel ei või osaleda:

- haige koer;
- indlev emane koer;
- tiine koer kolmkümmend (30) päeva enne oodatavat poegimist ja nelikümmend kaks (42) päeva pärast poegimist;
- katse korraldaja ja hindava kohtuniku või nende pereliikmete koer;
- inimese suhtes agressiivselt käituv koer;
- koer, kellel ei ole täidetud EKL vaktsineerimisnõuded;
- noorem kui üheksa (9) kuu vanune koer.

3.3. Koer võib teha samal katsel vaid ühe katsesoorituse.

3.4. Koerajuht võib samal katsel osaleda mitme koeraga, kuid koerte arv kooskõlastatakse korraldajaga.

4. Katsekohtunik

4.1. Katset võib hinnata EKL-i poolt kinnitatud veelinnukatse hindamispädevusega kohtunik või mõne muu FCI liikmesriigi poolt tunnustatud veelinnu katsete kohtunik.

4.2. Kohtunik võib katkestada koerajuhi osalemise kui koerajuht ei järgi talle antud juhiseid või käitub hea tava vastaselt.

4.3. Kohtunikul on õigus eemaldada katselt vigastatud või muul põhjusel töövõimetu koer ja seda ka koerajuhi tahte vastaselt.

5. Koerajuht

5.1. Koera juhib katse ajal sama koerajuht.

5.2. Koerajuhi vahetus keset katset ei ole lubatud ilma mõjuva põhjuseta ja kohtuniku loata.

5.3. Koerajuht peab täpselt järgima kohtuniku juhiseid.

5.4. Koerajuhil on õigus katse katkestada ükskõik millisel hetkel koera heaolust lähtuvalt, teavitades sellest koheselt kohtunikku.

5.5. Koera tekitatud kahju ning koerale tekkinud vigastuste eest vastutab koeraomanik.

5.6. Katse soorituse ajal ei tohi koerajuht puudutades koera sundida, samuti kasutada abivahendeid, mida võidakse tõlgendada sundivatena. Koera ei tohi katsepaigas ega katse ajal karistada.

6. Katse tulemused

6.1. Iga koera soorituse kohta koostatakse protokoll kahes(2) eksemplaris, kohtunik kinnitab protokolliga oma allkirjaga. Ühe eksemplari protokollist saab koerajuht, teise säilitab korraldaja vastavalt jahikatse üldeeskirjale.

Korraldaja kannab katse tulemused koondprotokollile, seejärel edastab kontrollitud ning allkirjastatud koondprotokollile EKL JKK üldmeilile aadressil jkk@kennelliit.ee ettenähtud korras.

7. Koerte hindamine

7.1. Üldine hindamine

7.1.1. Koera kõiki katseosasid hindab sama kohtunik.

7.1.2. Katsel hinnatakse koera otsingut veelindude leidmiseks laskeulatuses, suutlikkust ja tahet ajada kütitavat lindu lendu või avavette ning tahet tuua ära kütitud lind veest ja maismaalt ehk suutlikkust toimida jahikoerana veelinnujahil.

7.1.3. Eri tõugudesse kuuluvaid koeri hinnatakse samade põhimõtete järgi, võttes siiski vajadusel arvesse eri tõugude füüsilisi erinevusi.

7.2. Hinnatavad jahiomadused

Katsel tehakse kindlaks ja hinnatakse koerte järgmisi jahiomadusi:

- **haistmine** – koera võimekus haistmismeele abil leida kütitud lind, kasutades selleks tuult või jälje lõhna;

- **otsing** – ümbruse läbiotsimise hoolikus ja kiirus;

- **töötamise püsivus** - koera energilisus ja tõrkumatus kütitud linnu otsimisel;

- **visadus** – koera püsivus jõuda peidetud kütitud linnuni ja see koerajuhi kätte tuua;

- **toomine** – koera omadus kütitud lind kiiresti ja tõrkumata veest või kaldaäärsest roostikust koerajuhi kätte tuua;

- **kuulekus** – edukaks jahipidamiseks vajalike käskluste täpne ja

kohene täitmine.

8. Veelinnukatse sooritamisel ja koerte hindamisel järgitavad nõuded ning juhised kohtunikule

8.1. Üldised juhised

8.1.1. Juhistega määratletakse hinnatava jahiomaduse eesmärk, milline peaks olema

koera tegutsemine. Eesmärgist kõrvalekaldumine põhjustab hinde alanemise kohtuniku hinnangu kohaselt.

8.1.2. Kohtunik arvestab koerale plussiks ja miinuseks vaid seda, mida ta ise on näinud.

8.1.3. Katse ajal peab koer olema lõastatud enne ja pärast oma sooritust.

8.1.4. Koera võib juhtida käskude, käemärkide ja vilemärguannetega. Koera kiitmine ja julgustamine katsesoorituse ajal on lubatud. Kõrgeima hinnangu saamiseks ei või koerajuht soorituse ajal koera häirivalt käsutada, keelata ja õhutada. Koera liigne motiveerimine ei ole soovitatav.

8.1.5. Koera ei tohi trennida või ujutada katsealal samal päeval enne katset.

8.2. Otsing

8.2.1. Otsingu eesmärk on koera heas kontaktis olemine koerajuhiga, maastikul laskeulatuses oleva kütitud linnu kindel ja kiire leidmine. Võimet iseseisvalt töötada tuleb hinnata plussiks, koera tohib juhtida käskude, käemärkide ja vilekäsklustega.

8.2.2. Koer saadetakse otsingule kohtuniku osutatud kohast.

8.2.3. Otsingut katsetatakse võimalusel vastutuult. Juhul kui see pole võimalik, võetakse tuule suunda koera haistmisvõime ning otsingu hindamisel arvesse.

8.2.4. Koera katsetatakse vähemalt kolme maastikule peidetud kütitud linnu leidmisel.

8.2.5. Kütitud lindude peitmiseks võib kasutada abilisi, kes lahkuvad otsingualalt enne kui kohtunik annab loa saata koer otsingule.

8.2.6. Kütitud linnud peidetakse otsingualale nii, et koerajuht ja koer seda ei näe. Kohtunik näitab koerajuhile koha, kus koerajuht koos oma koeraga ootab kohtuniku luba suunduda otsingualale. Kütitud linnu leidmisel ei pea koer seda koerajuhile tooma aga võib seda teha. (Toomist ei hinnata.)

8.2.7. Kõik katsel kasutatavad kütitud linnud võivad olla erinevat liiki partlased. Kütitud lind peab olema heas korras ning eelnevalt külmutatud lind peab olema täielikult üles sulanud. Peale iga koera sooritust kontrollib kohtunik kasutatud linnud üle ning kui linnud on piisavalt heas seisukorras, võib neid veel järgmiste koerte hindamisel kasutada.

8.2.8. Koer peab olema piisavalt kuulekas ja suutma kohandada oma otsingut maastiku, tuule ning koerajuhi liikumissuunaga. Otsing peaks katma maastiku selliselt, et kütitud linnud ei jääks leidmata. Samasse kohta korduvalt tagasipöördumist nii, et see hakkab segama töötamise üldmuljet, loetakse veaks.

8.2.9. Koerale antakse otsimiseks kuni 40 minutit aega, kuid mitte alla 30 minuti, et oleks võimalik hinnata töötamise püsivust ning visadust.

8.2.10. Kui koer ajab lendu muud liiki linnu, arvestatakse seda kogu töö hindamisel, kuid töö elemendi hindamise aluseks on peidetud veelindude leidmine. Koera poolt teiste lindude ülesajamisele kulutatud aja võib kohtunik arvestada otsingu aja sisse.

8.2.11. Otsingu hindamine lõpeb kui koer on leidnud kõik otsingualal peidetud kütitud veelinnud, kui otsingu aeg saab otsa või kui kohtunik katkestab katse.

8.2.12. Otsingu ajal ootavad teised katsel osalevad koerajuhid, pealtvaatajad ja koerad piisavas kauguses, kohtuniku osutatud kohas, et mitte segada töötavat koera ja koerajuhti.

8.3. Toomine

8.3.1. Toomise eesmärk on kütitud linnu kindel ja kiire leidmine ning koerajuhile toomine nii veest kui ka kallasalalt, ka raskesti ligipääsetavatest kohtadest.

8.3.2. Eraldi hinnatakse kallasalalt ja veest toomist.

8.3.3. Koer peab kütitud linnu haarama ja tooma närimata, maha pillamata või maha panemata lühemat võimalikku teedpidi koerajuhi kätte ja loovutama linnu vastupanuta ning meelsasti.

8.3.4. Kui koer toomise ajal pillab linnu maha või hammustab/närib seda, loetakse see veaks. Veaks ei loeta kui koer paneb linnu maha korraks, et haaret parandada või veest tulles raputab/kuivatab ennast ning siis viivitamatult haarab linnu uuesti iseseisvalt üles ning toob koerajuhile. Samuti ei peeta veaks ning hinnet ei alandata, kui koer vees olles laseb linnu lahti suust, võtab selle uuesti suhu ning jätkab toomist.

8.3.5. Maalt toomine sooritatakse selliselt, et kütitud lind visatakse koerajuhi ning tema kõrval lõastatult istuva koera nähes vähemalt 15 meetri kaugusele maastikule. Viskaja peab olema soorituse ajal peidus. Linnu õhus oleku hetkel sooritatakse lask. Laskja peab asuma koera suhtes diagonaalis eespool ning relvatoru peab osutama viske suunas. Kohtuniku loal peab koer koerajuhi käsu peale viivitamatult minema ning tooma kütitud linnu otsemat võimalikku teedpidi koerajuhi kätte, seda vahepeal maha panemata, maha kukutamata või seda närimata. Kui koer läheb lindu tooma ilma luba saamata, põhjustab see kuulekuse hinde alanemise.

8.3.6. Veest toomine sooritatakse selliselt, et kütitud lind visatakse koerajuhi ning tema kõrval lõastatult istuva koera nähes vähemalt 15 meetri kaugusele vette. Viskaja peab olema soorituse ajal peidus. Linnu õhus oleku hetkel sooritatakse lask. Laskja peab asuma koera suhtes diagonaalis eespool ning relvatoru peab osutama viske suunas. Kohtuniku loal peab koer koerajuhi käsu peale minema viivitamatult vette ning tooma linnu lühemat võimalikku teedpidi koerajuhi kätte, seda vahepeal maha panemata, maha kukutamata ja/või närimata.

8.3.7. Veest toomise katsetusalale paigaldatakse eelnevalt kaks plastikust tehisparti. Kui koer veest toomisel toob mõne neist tehispappidest alandatakse koera haistmise hinnet.

8.3.8. Koer peab minema vette innukalt ning kõhklemata. Vee sügavus peab olema selline, et koeral tuleb ujuda vähemalt pool distantsist kütitud linnuni.

8.3.9. Kohtunik näitab koerajuhile koha, kust koer saadetakse vette ja kus peab toimuma loovutus. Loovutuskohal peab olema kuival maal.

8.3.10. Kui koer läheb kütitud lindu tooma ilma selleks luba saamata, põhjustab see kuulekuse hinde alanemise.

8.3.11. Koera võib juhtida käskude, käemärkide ja vilega. Esemete viskamine koera juhtimiseks või kütitud linnule osutamiseks on keelatud.

8.3.12. Toomisel maksimumaega soorituseks ei määrata, aga kohtunikul on õigus sooritus katkestada kui ta loeb koera tööd nii nõrgaks, et seda ei saa hinnata.

8.4. Katselt kõrvaldamine

Koer kõrvaldatakse katselt ja töö jäetakse hindamata (protokollis näidatakse ära põhjus) kui ta:

- jätab otsimisalal 3 lindu vahele;
- ei julge vette minna;
- otsib kogu aeg koerajuhi laskeulatusest kaugemal;
- kardab pauku;
- otsimisele saatmise algusest 5 minuti jooksul keeldub otsima minemast;
- rebib lindu või sööb selle ära;
- käitub nii agressiivselt, et on ohtlik inimestele ja/või teistele osalevatele koertele;
- kaob kohtuniku ja koerajuhi nägemisulatusest ning hoolimata kutsumisest ei naase 5 min jooksul.

8.5. Punktide ja järkude andmine

8.5.1. Hinnatavad jahiomadused, kõrgeimad punktisummad ja järgu saamiseks vajalikud miinimumpunktid on järgmised:

Hinnatav jahiomadus	Maksimum punktid	I järk	II järk	- III järk
Haistmisvõime	25	20	18	16
Otsing	15			
Töötamise püsivus	15			
Visadus	10			
Toomine	25	20	18	16
Kuulekus	10			
KOKKU	100	80	70	60

8.5.2. Orienteeruv hinde alandamise skaala

Nõuded kõrgeima hinde saamiseks	Kõrgeim hinne	Hinnet alandavad puudused	Orienteeriv hinde alandamine
Haistmisvõime			
Koer leiab tuule suunda kasutades kiiresti ja täpselt peidetud linnud lasu ulatuses	25	Otsingul ei haista lindu; iga linna haistmata jätmise	4
		Ei arvesta tuule suunda	5

		Veest toomisel toob tehispardi	10
Otsimine			
Koer otsib otsinguala kiiresti, arukalt ja hoolikalt läbi ning peab koerajuhiga kontakti	15	Ei otsi küllalt arukalt	2 ... 4
		Pöördub korduvalt tagasi juba otsitud aladele nii, et töötamise üldmulje kannatab	7 ... 8
		Otsingul väljub laskeulatusest	5 ... 7
		Kaotab koerajuhiga kontakti	7 ... 8
Töötamise püsivus			
Koer otsib tõrkumata ja visalt lindu, vaatamata lindude tihedusele katsetamisalal	15	Väldib raskeid, mudaseid ja täis kasvanud kohti	4 ... 6
		Veekasvude korral väljub vabale veele	6 ... 7
		Veetakistuse ületamisel väldib sügavat vett	7 ... 8
Visadus			
Lindu haistes muudab koer käitumismaneeri	10	Puudub linnu väljaajamise maneer	1 ... 3
		Keeldub minemast raskesti läbitavatesse kohtadesse	6
Toomine			
Koer toob tõrkumata ja kiiresti maastikule visatud linnu koerajuhi kätte	15	Toomisel paneb linnu maha, kuid võtab uuesti ja toob koerajuhile (haarde parandamine)	3
		Toomisel paneb linnu korduvalt maha, kuid lõpuks toob koerajuhile	7
		Toomisel muljub või nätsutab lindu	7 ... 9
		Ei kanna lindu kuival maal või sööb selle ära	10 ... 15
Koer toob veest tõrkumata ja kiiresti	10	Toob linnu veest välja ja paneb kaldal koerajuhi	3

kütitud linnu		jalge ette Toob linnu kaldani Annab linnu koerajuhile vastumeelselt Toomisel muljub või nätsutab lindu Viib linnu vastaskaldale, kuid toob Ei too lindu veest välja	4 7 7 ... 9 8 9 ...10
Kuulekus			
Koer täidab kõiki edukaks jahipidamiseks vajalikke käsklusi ja signaale täpselt ja tõrkumata	10	Läheb veest lindu tooma luba ootamata Käsklusi täidab pärast kordamist Ei allu koerajuhi käsklustele ja kaotab temaga kontakti Vaatomata käsklustele jookseb leitud linnuga eemale	1 ... 3 3 ... 4 7 ... 9 10